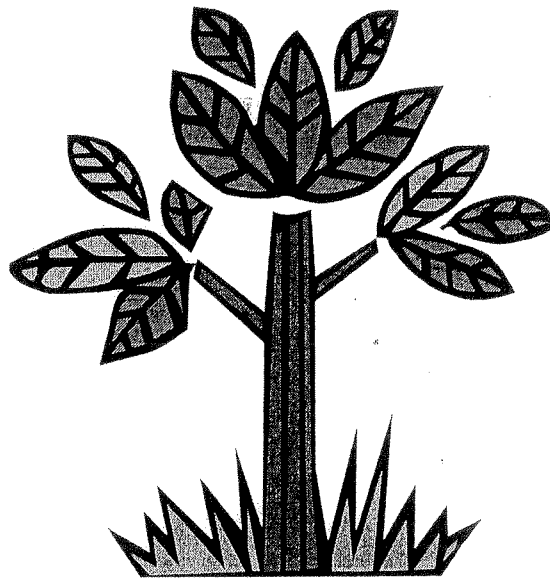

Zelki

Plan Odnowy Miejscowości na lata 2011-2018

Spis treści:

1. Wstęp.....	3
2. Diagnoza aktualnej sytuacji sołectwa.....	3
3. Analiza zasobów sołectwa.....	5
A. Środowisko przyrodnicze	
B. Środowisko kulturowe	
C. Dziedzictwo religijne i historyczne	
D. Gospodarka, rolnictwo	
E. Ludzie, organizacje społeczne	
4. Analiza SWOT.....	8
5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców.....	9
6. Wizja rozwoju sołectwa.....	9
7. Wstęp do projektowania.....	11
A. Analiza problemów	
B. Sformułowanie celów	
C. Pomysły na projekty	
8. Plan rozwoju sołectwa.....	13
9. Opis planowanych przedsięwzięć wraz z harmonogramem ich realizacji..	14

1. Wstęp.

Niniejsze opracowanie jest wynikiem cyklu spotkań warsztatowych z przedstawicielami sołectwa. Czynny udział w jego tworzeniu brali: Anna Balcer, Dorota Fotyga, Anna i Jacek Sawiccy, Regina Moszczyńska, Ewa i Cezary Maksimowicz, Bożena Kowalczyk, Alicja Waluk, Anna i Andrzej Sokołowski, Bogdan Fotyga, Marta Magnuszewska, Czesław Nowak, Czesław Kiszło, Cecylia Wielgat, Patryk Fatyga, Jarek Kowalczyk, Monika Balcer, Eugeniusz Hinc i ks. Stanisław Kowalski.

Celem spotkań grupy warsztatowej była diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej wsi. Analiza zasobów wsi oraz przegląd mocnych i słabych stron terenu. Również próba spojrzenia w przyszłość i stworzenie wizji rozwoju wsi pozostawała w centrum zainteresowania grupy warsztatowej.

Ostatnim z elementów pracy warsztatowej było rozpoznanie problemów dotyczących wsi i jej mieszkańców. Wyznaczenie celów do realizacji, oraz sprecyzowanie pomysłów zmierzających do osiągnięcia owych celów było naczelnym zadaniem pracujących zespołów.

W ten sposób został opracowany materiał wstępny do kolejnych etapów, czyli przygotowania projektów, ich akceptacji i wdrażania w życie.

Osobą prowadzącą warsztaty była Sekretarz Gminy Wydminy Monika Łepicka-Gij, przedstawiciel Lokalnej Grupy Działań działającej jako Związek Stowarzyszeń na Rzecz Rozwoju Gmin Północnego Obszaru Wielkich Jezior Mazurskich (LGD9).

Mieszkańcy w czerwcu 2011 roku ponownie przeanalizowali potrzeby i oczekiwania względem swojej miejscowości i uzupełnili Plan o aktualne dane.

2. Diagnoza aktualnej sytuacji naszego sołectwa.

Co je wyróżnia ?

- Siedziba Starostwa
- Zabytkowy kościół z dzwonem z 1691 roku
- Pomnik upamiętniający plebiscyt na Warmii i Mazurach w 1920r.
- Wodospad, rzeczka Biała Struga, oczyszczony atrakcyjny staw w centrum miejscowości
- Piękne zachody słońca
- Bogata historia miejscowości
- Wyróżnienie w konkursie wojewódzkim W-MZG „Estetyczna i czysta wieś” edycja 2007, 2008 r. – III miejsce a w 2009 r. – IV miejsce
- Kreatywny sołtys

- Plac zabaw ...
- Coroczna impreza...

- Aktywnie działająca świetlica wiejska
- Biblioteka Publiczna

Jakie pełni funkcje ?

- rolnicze
- mieszkalne

Kim są mieszkańcy ?

- ludność napływowa

Co daje utrzymanie ?

- rolnictwo, hodowla bydła
- zatrudnienie poza miejscem zamieszkania
- szkoła
- emerytury i zasiłki dla bezrobotnych

Jak zorganizowani są mieszkańcy?

- w samorządzie wiejskim
- sołectwo zamieszkuje 250 osób
Stowarzyszeniu Przyjaciół Zelek „Zelnika”

W jaki sposób rozwiązują problemy ?

- indywidualnie oraz przy współpracy z samorządem wiejskim, gminnym
- na organizowanych zebraniach wiejskich

Jaki wygląd ma nasze sołectwo ?

- w oczach przybyszów – dobry, a nawet bardzo dobry – zadbana miejscowość, dużo się zmienia na korzyść
- w oczach mieszkańców – dostateczny – zróżnicowany poziom dbałości o wygląd posesji

Jakie obyczaje i tradycje są u nas pielęgnowane i rozwijane?

- 2 odpusty parafialne, święcenie pól, święcenie aut, procesja Bożego Ciała przez miejscowość i 4 ołtarzyki
- spotkania i imprezy okolicznościowe w szkole np.: Dzień Babci, Dziadka, Dziecka, Matki, choinka i inne
- robótki ręczne: haftowanie, robienie na drutach, przędzenie wełny
- wypieki domowe i produkty np. pączki Pani Eli, miód pitny, kozie sery Pana Czesia
- sprzątanie sołectwa raz w roku (wiosna)

Jak wyglądają obejścia ?

- zabudowa zwarta, koncentrująca się wzdłuż drogi wojewódzkiej
- ogólnie duże zróżnicowanie o dbałość, estetykę oraz ład i porządek na posesjach

Jaki jest stan otoczenia i środowiska?

- Dobry, czysto, ekologicznie

- brak sieci kanalizacyjnej

Jakie jest rolnictwo ?

- oparte na hodowli bydła mlecznego, trzody chlewnej i uprawach

Jakie są powiązania komunikacyjne ?

- droga wojewódzka świeżo wyremontowana, brak chodnika
- coraz słabsza komunikacja PKS, duże utrudnienia w dotarciu do pobliskich Wydmin, Giżycka, czy Ełku
- utrudniony dostęp do wizyt u lekarza

Co proponujemy dzieciom i młodzieży ?

- kąpiele w Białej Strudze przy wodospadzie
- boisko szkolne
- koła zainteresowań w szkole
- zajęcia sportowe w świetlicy
- wyjazdy na wycieczki w kraju i zagranicę

3. Analiza zasobów sołectwa.

A. Środowisko przyrodnicze i położenie geograficzne

Walory krajobrazowe i przyrodnicze

Zelki – sołectwo położone w południowo-wschodniej części gminy Wydminy, na granicy z gminą Stare Juchy. W skład sołectwa oprócz miejscowości Zelki wchodzi jeszcze osada Krzywe, potocznie zwana Zudraski. Przez miejscowość przebiega trasa drogi wojewódzkiej nr 656, której nawierzchnię zmodernizowano w roku 2007. Przez miejscowość przepływa rzeczka Biała Struga, na której w centrum miejscowości utworzony jest wodospad i basen, służący latem mieszkańcom jako kąpielisko. W pobliżu tego miejsca mieszkańcy spotykają żółwia błotnego. Rzeczka stanowi dopływ Jeziora Orzysz. W odległości 2km zlokalizowane jest jezioro Upalcik. Teren ma charakter pagórkowaty. Najbliższe otoczenie wsi stanowią łąki, pola uprawne oraz kompleksy leśne, stanowiące siedlisko żurawi, bocianów oraz bobrów, lisów, kun i łosi. Otoczenie miejscowości stanowi nieprzebrane bogactwo ziół.

B. Środowisko kulturowe

Walory architektury wiejskiej, zabytki i osobliwości kulturowe

1. Kościół ewangelicki, obecnie parafia rzymskokatolicka p.w. Matki Boskiej Gietrzwałdzkiej, mur. 1844r., przeb. – Nr rej. 661.
2. Karczma, obecnie sklep i dom mieszkalny nr 6, mur. Pocz. XX w.
3. Zespół szkolny: budynek szkoły, mur. lata 20-te XXw.
budynek gospodarczy, mur. , lata 20-te XXw.
4. Cmentarz parafialny, rzymsko katolicki, przykościelny.
5. bruk zabytkowy przy Białej Strudze, część pokryta asfaltem , część zarośnięta.

C. Dziedzictwo religijne i historyczne

Tradycje, obrzędy, gwara

Parafia rzymskokatolicka z kaplicą w Talkach, kultywująca kalendarz świąt kościelnych. Indywidualne formy pielęgnacji różnorodnych tradycji i zwyczajów ludności napływowej.

Legends, podania i faktyczne historie

Rys historyczny

O miejscowości tej wspomniano już w dokumentach w 1513 roku. W połowie XVI wieku nadano ją Wolfowi zu Heydeckowi, który przekształcił ją w wielki majątek ziemski. Majątek ten, według danych z 1719 roku, zajmował obszar 255 włók. W rękach Heydecków znajdował się do roku 1746, kiedy zmarł ostatni przedstawiciel tego baronowskiego rodu. Kościół w Zelkach zbudowano w połowie XVI wieku. Parafia obejmowała: Pańską Wolę, Ranty, Zelki oraz parę majątków ziemskich, folwarków i przysiółków. W latach 1591-1612 był tu pastorem Jan Tortylowicz Batocki, syn jednego z najwybitniejszych propagatorów luteranizmu na Mazurach i na Litwie. Szkołę w Zelkach założono razem z parafią, a zreorganizowano ją po 1737 roku. W roku 1792 spadkobiercy Heydecków podzielili majątek. Jego trzecią część otrzymała Charlotte von Berg, zamężna ze szlachcicem polskim Tybą. Potem gospodarzyły tu jej córki z tego małżeństwa. W 1878 roku główny majątek ziemski Zelki miał dwa folwarki: Aleksandrowo i Franciszkowo w końcu XIX wieku powiększyło swój obszar kosztem Zelek i Białej Giżyckiej. Przed 1909 rokiem powstał tu nowy folwark - Owieczki. Potem sprzedano las i znaczne obszary ziemi. Z dwóch dworów w Zelkach Neuhoff zachował 304 ha ziemi, tartak, gorzelnię i zakład mleczarski, natomiast Berghoff jedynie resztówkę z gorzelnią. Zelki stanowiły w dawnych wiekach odrębną, wydzieloną jednostkę administracyjną, dziedziczny urząd (amt, starostwo), włączoną dopiero w 1818 roku do powiatu giżyckiego. Z Zelkami pod względem administracyjnym były złączone dwa majątki ziemskie: Hejbuty i Krzywe. W 1550 roku obydwie stanowiły własność barona Wolfa zu Heydecka. W 1719 roku Hejbuty były wsią szlachecką należącą do barona Melchiora Zygmunta Schenk zu Tautenberga, a Krzywe wsią szlachecką posiadaną przez barona Gotfryda Schenk zu Tautenberga. W 1780 roku i później gospodarzyli w Krzywem Drygalscy, polska szlachta. W roku 1924 las w Hejbutach sprzedano skarbowi państwa, a ziemię w obu majątkach na parcelację, tak że pozostały z nich tylko resztówki. W Zelkach do końca XIX wieku utrzymywała się przewaga ludności polskiej. W latach 1845-1857 kierował tu parafią Emil Stern, przeciwnik germanizowania ludu mazurskiego. W początkach XX wieku mowa polska poczęła tu cichnąć. Jednakże aż do 1944 roku władze kościelne wymagały od pastora dobrej znajomości języka "mazurskiego". Zarządzeniem z 16 lipca 1938 roku nazwę Krzywego zmieniono na Sodrest. Już wcześniej zamiast Zelek, urzędowo Selken lub Seelken, wprowadzono formę Neuhoff. Według spisu z 17 maja 1939 roku Zelki, wraz z Hejbutami i Krzywem, miały 619 mieszkańców i zajmowały łącznie obszar 1761 ha. Kościół w Zelkach jest zabytkiem architektury. Pochodzi z połowy XVI wieku. Rozpadł się w 1840 roku, po czym w roku 1844 według projektu sławnego architekta Karola Fryderyka Schinkla zbudowano nowy, z kamienia polnego i cegły, bez wieży. Kościół ten całkowicie przebudowano w XX wieku. Posiada on dzwon z 1691 roku. Ołtarz jest połączony z amboną.

Był to skromny wiejski kościół ewangelicki. Po II wojnie światowej przechodził w różne ręce, w końcu przejęli go katolicy, tworząc tu wikariat eksponowany. Szkołę po wojnie otwarto 1 października 1946 roku. Jej organizatorem i pierwszym kierownikiem był Czesław Supiński. Przyjęła ona wówczas 52 uczniów. Już jednak w roku szkolnym 1949/1950 stała się szkołą siedmioklasową, miała 110 uczniów i 3 nauczycieli. W roku 1954 dodano jej czwartego nauczyciela, a w roku szkolnym 1966/1967

przekształcono w ośmio-klasową. W roku szkolnym 1974/1975 w rozbudowanym gmachu szkolnym jako samodzielna szkoła ośmioklasowa zatrudniała 8 nauczycieli i miała 163 uczniów. W latach 1954-1972 Zelki były siedzibą Gromadzkiej Rady Narodowej, potem zaś podporządkowano je administracyjnie Urzędowi Gminy w Wydminach. Także w roku 1954 wyodrębniono Hejbuty ze wspólnej z Zelkami jednostki administracyjnej i utworzono sołectwo Hejbuty. W 1970 roku Zelki składały się z 54 domów mieszkalnych stojących w zabudowie skupionej. Miały wtedy 404 mieszkańców. Do wsi należało 49 gospodarstw o łącznej powierzchni 610 ha. Przy wsi znajdowały się dwa państwowe gospodarstwa rolne (Berkowo, Krzywe PGR). Spis stwierdzał nadto, że we wsi znajdują się: klub, świetlica, biblioteka i punkt biblioteczny, sala kinowa na 100 miejsc, punkt zdrowia, punkt apteczny, boisko sportowe, remiza strażacka, międzykółkowa baza maszynowa, kuźnia, zakład konserwacji i naprawy maszyn, sklep wielobranżowy. Według spisu wieś miała elektryczne oświetlenie ulic, działały tutaj kółko rolnicze i spółka wodnomelioracyjna.

Hejbuty według spisu z 1970 roku składały się z 17 domów mieszkalnych o zabudowie skupionej i miały wtedy 102 mieszkańców. Do wsi należało 18 gospodarstw o łącznej powierzchni 233 ha. W Hejbutach znajdowała się świetlica i działały tutaj kółko rolnicze i spółka wodnomelioracyjna.

Legendy

W relacjach mieszkańców istnieje legenda mówiąca o połączeniu dawnego pałacu podziemnym tunelem z Ostrowem.

Zaś utworzone na rzece Białej Strudze spiętrzenie i wodospad służyło do pozyskiwania zimą lodu.

Ważne postacie

1. ks. Stanisław Kowalski – będący proboszczem w tutejszej parafii nieprzerwanie od ponad 30 lat.

D. Gospodarka, rolnictwo

Specyficzne produkty

- Miód pitny
- Sery kozie p. Czesia
- Pączki p. Eli
- Hafty, koronki i prace na drutach

Usługi

- 1 sklep
- biblioteka
- 1 gospodarstwo ekologiczne

E. Ludzie, organizacje społeczne

Mieszkańcy zorganizowani są w samorządzie wiejskim, który prężnie działa na rzecz poprawy życia mieszkańców sołectwa, poprzez udział w licznych przedsięwzięciach, konkursach, organizację wyjazdów integracyjnych. Liczna grupa mieszkańców angażowała się w działalność tutejszej parafii pod kierownictwem byłego proboszcza ks. Stanisława Kowalskiego. W roku 2009 grupa mieszkańców powołała do życia stowarzyszenie zrzeszające mieszkańców oraz przyjaciół miejscowości.

4. Analiza SWOT

Mocne strony 1. walory przyrodnicze 2. potencjał w mieszkańcach (aktywni, ambitni, mądrzy) 3. istniejąca szkoła i biblioteka	Słabe strony 1. zły stan infrastruktury technicznej (drogi, brak kanalizacji, oświetlenie, Internet, parkingi) 2. brak infrastruktury społecznej (świetlica, boiska, plac zabaw, wodospad, kąpielisko)
4. istniejąca parafia 5. tradycyjna, wiejska zabudowa i charakter miejscowości 6. bogata historia 7. rozwinięte rolnictwo	3. zbyt słaba aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców 4. brak zagospodarowania centrum wsi 5. niska aktywność mieszkańców
Szanse/okazje 1. możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych 2. wzrost dochodowości w rolnictwie 3. rozwój szkoły jako centrum kultury 4. wzrost aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców (wykorzystanie dr. woj. 656) 5. budowa i modernizacja infrastruktury technicznej (drogi, kanalizacja, oświetlenie, Internet, parkingi)	Zagrożenia 1. odpływ młodych ludzi 2. problemy organizacyjne szkoły 3. zniechęcenie mieszkańców do wspólnego działania 4. niestabilność polityczna i brak konsekwencji w działaniu decydentów 5. brak perspektyw na rozwój dla dzieci i młodzieży

5. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców.

W miejscowości Zelki ze względu na jej charakter zdiagnozować należy co najmniej kluczowe obszary mające szczególne znaczenie dla zaspokajania potrzeb mieszkańców:

1. Centrum miejscowości w szczególności teren wokół i budynek Świątlicy wiejskiej w Zelkach, stanowiący miejsce skupienia aktywności mieszkańców, gdyż znajduje się tu oprócz pomieszczeń świątlicy również biblioteka oraz siedziba stowarzyszenia. Tuż obok zlokalizowany jest teren skansenu maszyn rolniczych „Ojcowizna”. Budynek jest w zły stanie technicznym, pokryty papą dach jest nieszczelny, stolarka okienna i drzwiowa stara i zniszczona, elewacja z licznymi ubytkami i bardzo nie estetyczna. Pomieszczenia dawno nie odświeżane są mało atrakcyjne i czyste. Brak jest w świątlicy podstawowego wyposażenia do prowadzenia zajęć, a nawet spotkań mieszkańców w postaci stolików, krzeseł itp. W budynku nie ma sanitariatów, co bardzo utrudnia funkcjonowanie różnych form aktywności w tym miejscu. Szczególnie dokuczliwe jest to w okresie zimowym.

Teren wokół jest nie zagospodarowany, nie utwardzony bez zagospodarowania komunikacyjnego. Teren wymaga zagospodarowania pod ciągi komunikacyjne, miejsca parkingowe, których brakuje w miejscowości. Poprawi to znacząco funkcjonalność centrum, dostępność do zlokalizowanych tu instytucji, bezpieczeństwo i estetykę tego obszaru. Nowe miejsca parkingowe w tym miejscu rozładują problem małej ilości miejsc parkingowych w czasie spotkań i zajęć w budynku. Zagospodarowanie placu wokół oraz poprawa stanu technicznego i wyglądu budynku świątlicy ma kluczowe znaczenie dla wizerunku miejscowości z racji centralnego położenia, funkcjonalności, bezpieczeństwa i nadania tej przestrzeni ład i porządku.

2. Plac rekreacyjno-sportowy.

Teren sportowo-rekreacyjny obejmuje plac zabaw, wiejski amfiteatr oraz boisko do siatkówki. Jest to miejsce zlokalizowane w niedalekiej odległości od świątlicy wiejskiej, bezpośrednio przylegający do drogi wojewódzkiej, oddzielony od niej ogrodzeniem dla bezpieczeństwa korzystających. Stanowi miejsce spotkań, turniejów i rozgrywek sportowych zorganizowanych, Plac zabaw, amfiteatr jest dobrze utrzymywany. Cały teren uporządkowali samodzielnie mieszkańcy. Jest to zielona wizytówka miejscowości, która wita wszystkich wjeżdżających do Zelek od północy.

3. Teren wokół wodospadu nad Białą Strugą przy basenie.

Miejscowość Zelki położona jest przy brzegu rzeczki Biała Struga, która w spiętrzona tworzy basen oraz piękny wodospad. Jest ono główną rekreacyjną atrakcją dla mieszkańców w sezonie letnim niezależnie on wieku i stanowi turystyczną atrakcję Zelek. Oczyszczony basen stanowi latem kąpielisko nie tylko dla najmłodszych. Tradycją są spacerki nad wodospad, plażowanie i pływanie. Teren wokół jest zadbane uprzątnięty przez mieszkańców i przyciąga wielu przejezdnych, którzy podziwiają uroki tego miejsca.

4. Park ze strodrzewiem.

Świadcami dawnych lat świetności miejscowości Zelki są wiekowe dęby zlokalizowane w północnej części miejscowości tuż obok placu rekreacyjno-sportowego. Obecnie teren jest zarosnięty, a stare piękne drzewa ukryte i niedocenione przez mieszkańców. Walory przyrodnicze tego miejsca skłaniają do wyeksponowania tego terenu, przygotowania tu ścieżki edukacyjno-przyrodniczej i objęcia tego miejsca opieką i ochroną, w szczególności

wiekowych dębów. Wymagać będzie to dużych nakładów środków finansowych, pracy mieszkańców oraz pomocy ze strony innych podmiotów w tym w szczególności gminy, przedstawicieli ochrony przyrody i Lasów Państwowych.

6. Wizja rozwoju sołectwa

hasło:

Nasze piękne Zelki nad Białą Strugą

wizja:

Zrównoważony rozwój miejscowości w oparciu o potencjał ludzi tu mieszkających, ekologiczne środowisko i bogatą historię.

Marzenia mieszkańców wsi:

Marzę, aby moja wieś stwarzała warunki rozwoju dla mieszkańców, by były tu miejsca pracy z godnym wynagrodzeniem, możliwości rozwoju dla okolicznych gospodarstw rolnych i miejsce oraz okazje do wspólnego spędzania wolnego czasu.

... aby ludzie w jej otoczeniu i atmosferze wyzwalali swoje wartościowe cechy.

Marzę, aby moja wieś była piękna wizualnie – odrestaurowane domy, ozdobione kwiatami i pięknymi ogrodami, by przy głównej drodze był chodnik dla pieszych, drogi lokalne były dobrze utrzymane, a wieś była skanalizowana.

Marzę, by moja wieś miała pięknie zagospodarowane centrum miejscowości, przyciągające uwagę przejeżdżających przez nią ludzi, by było dumą i chlubą jej mieszkańców, miejscem, w którym mieszkańcy mogliby się spotkać, zrelaksować, a dzieci i młodzież mogła spędzić atrakcyjnie, aktywnie i bezpiecznie czas.

Wypowiedzi mieszkańców wsi:

Byłbym szczęśliwy gdyby moja wieś była zgodna, wtedy udadzą się wszystkie plany i przedsięwzięcia i wieś będzie idealna.

Byłbym szczęśliwy gdyby rozwijały się dobre kontakty sąsiedzkie, zrozumienie, współpraca, pomoc i szacunek wzajemny.

Jaka ma być nasza wieś za kilka lat ?

Co ma ją wyróżniać ?

Piękna, ładna, zgodna, rozbudowana z zagospodarowanym centrum nad Białą Strugą przy wodospadzie, kąpieliskiem, zielenią, z odkrytą brukową drogą.

Kościół pięknie oświetlony nocą, widoczny z daleka i przyciągający wzrok ludzi z całej okolicy.

Szkoła piękna, nowoczesna i skupiająca szczęśliwe, zadowolone dzieci.

Charakterystyczne, unikalne produkty dostępne tylko w naszej miejscowości.

Nasadzenia roślin, krzewów przy drogach i w ogrodach.

Uśmiechnięci, zadowoleni ludzie, którzy tu powrócą po „szukaniu szczęścia w świecie”.

Jakie ma pełnić funkcje ?

Rolnicze i mieszkalne, miejsce postoju i odpoczynku dla podróżujących drogą wojewódzką.

Kim mają być mieszkańcy ?

Większość to rolnicy, zajmujący się produkcją ekologiczną oraz szczęśliwi, aktywni emeryci.

Co ma dać utrzymanie ?

Rolnictwo i praca w pobliskich ośrodkach jak Wydminy, Ełk.

W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i jej mieszkańcy ?

Stowarzyszenie mieszkańców realizujące w oparciu o środki zewnętrzne przedsięwzięcia dla rozwoju miejscowości i poprawy życia jej mieszkańców.

W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy ?

Obywatelski, oddolny przy bezpośrednim zaangażowaniu mieszkańców, bez ingerencji instytucji i osób z zewnątrz.

Zasada pomocniczości – bezpośrednio zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie problemów na wsi.

Jak ma wyglądać nasza wieś ?

Malowniczo, swojsko, wiejsko, czysto i schludnie, z pięknie zagospodarowanym centrum nad Białą Strugą, oświetleniem na koloniach, zadbanymi przystankami, koszami na śmieci przy drogach.

Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane ?

- 2 odpusty parafialne, święcenie pól, święcenie aut, procesja Bożego Ciała przez miejscowość i 4 ołtarzyki
- spotkania i imprezy okolicznościowe w szkole np.: Dzień Babci, Dziadka, Dziecka, Matki, choinka i inne
- robótki ręczne: haftowanie, robienie na drutach, przędzenie wełny
- wypieki domowe i produkty np. pączki Pani Eli, miód pitny, kozie sery Pana Czesia
- sprzątanie sołectwa raz w roku (wiosna)
- „Zelkowska Noc Świętojańska” nad Białą Strugą

Jak mają wyglądać obejścia ?

Czysto, schludnie, naturalnie, bez ekstrawagancji z zachowaniem wiejskiego charakteru.

Jaki ma być stan otoczenia i środowiska ?

Pełna ochrona środowiska i kolektor ściekowy, cisza, spokój.
Zlikwidowane dzikie wysypiska.

Jakie ma być rolnictwo ?

Rolnictwo oparte na hodowli głównie bydła mlecznego oraz uprawach.

Małe, nowoczesne i ... „ekstensywne” gospodarstwa

Jakie mają być powiązania komunikacyjne ?

Zachowane dotychczasowe połączenie komunikacji publicznej i zintensyfikowane.
Droga powiatowa przed kościołem asfaltowa z parkingiem.
Drogi na kolonie poprawione i utrzymane w dobrym stanie.

Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży ?

Kapielisko, boiska, plac zabaw.
Świetlica z zajęciami wychowawczo-edukacyjnymi i sala komputerową, kołami zainteresowań np. szachowe itp.
Zajęcia sportowe w drużynie sołeckiej.
Zajęcia pozalekcyjne w szkole.
Biblioteka.

6. Wstęp do projektowania

- A. Analiza problemu
- B. Sformułowanie celu
- C. Pomysły na rozwiązanie problemu, czyli koncepcja projektu

A) problem 1: niska aktywność społeczna i brak integracji mieszkańców:

przyczyny	skutki
1. negatywne nastawienie niektórych mieszkańców	1. narastające konflikty i niesnaski
2. konflikty sąsiedzkie	2. problemy z organizacją i realizacją inicjatyw wiejskich
3. złośliwość i krytykanctwo	3. rozbicie mieszkańców na grupy interesów

B) cel: zwiększenie aktywności społecznej i integracja mieszkańców

C) pomysł, czyli koncepcja projektu

„Wspólna praca i imprezy”

1) organizacja imprez integracyjnych dla mieszkańców, np. sylwester, andrzejkki, dożynki, wymiana młodzieży między sołectwami, zapusty, wyjazdy krajoznawcze np. wycieczka na Litwę do Wilna i Troków (październik 2007)- pomysł na kolejne wspólne przedsięwzięcie, pozwalające poznać świat oraz zintegrować mieszkańców.

2) wypracowanie koncepcji:

a) zorganizowania miejsca spotkań wiejskich na neutralnym gruncie dla potrzeb dorosłych i dzieci – świetlica wiejska z wyposażeniem

(krok 1) w gronie mieszkańców ustalić, co konkretnie ma zostać zrobione i gdzie, należy dobrze uzasadnić potrzebę takiej inwestycji,

(krok 2) mniej więcej wycenić wartość inwestycji i znaleźć źródło dofinansowania,

(krok 3) złożyć wniosek do budżetu gminy, w którym gmina powinna zabezpieczyć wkład własny do naszego projektu,

- (krok 4) wspólnie z gminą przygotować niezbędną dokumentację do projektu i wypełnić wniosek

b) iluminacja kościoła i zagospodarowanie otoczenia

(krok 1) w gronie mieszkańców i w konsultacji z księdzem proboszczem ustalić, co konkretnie ma zostać zrobione i gdzie, należy dobrze uzasadnić potrzebę takiej inwestycji,

- (krok 2) oszacować wartość inwestycji i znaleźć źródło dofinansowania,
(krok 3) wspólnie z parafią przygotować niezbędną dokumentację do projektu i wypełnić wniosek
(krok 4) złożyć projekt

- c) zagospodarowanie centrum miejscowości (wodospad, kąpielisko, park)
(krok 1) w gronie mieszkańców ustalić, co konkretnie ma zostać zrobione i gdzie, należy dobrze uzasadnić potrzebę takiej inwestycji,
(krok 2) mniej więcej wycenić wartość inwestycji i znaleźć źródło dofinansowania,
(krok 3) złożyć wniosek do budżetu gminy, w którym gmina powinna zabezpieczyć wkład własny do naszego projektu,
- (krok 4) wspólnie z gminą przygotować niezbędną dokumentację do projektu i wypełnić wniosek

3) wspólna praca – sprzątanie wsi, koszenie, pielienie i pielęgnowanie sołeckich terenów

A) problem 2: zły stan infrastruktury technicznej

przyczyny	skutki
1. brak publicznych środków finansowych 2. niska aktywność mieszkańców	1. uciążliwości w komunikacji 2. wykluczenie cyfrowe 3. ograniczenie możliwości rozwojowych

B) poprawa stanu infrastruktury technicznej

C) pomysł, czyli koncepcja projektu

Lobbing na rzecz inwestycji w sołectwie:

(krok 1) ustalić kto co, i gdzie trzeba zrobić?

- Drogi, parkingi – gmina i powiat,
- Woda, kanalizacja, odpady – gmina
- Oświetlenie - gmina
- Internet - operatorzy

(krok 2) zabieganie o wpisanie planów modernizacji w plany inwestycyjne na najbliższy okres, sprawdzić dokumentację, co i jak jest planowane

(krok 3) ustalenie grupy/osób odpowiedzialnych za zabieganie i pilnowanie konkretnych spraw sołectwa

7. PLAN ROZWOJU SOŁECTWA ZELKI, GMINA WYDMINY

<i>Misja sołectwa</i>		Nasze piękne Zelki nad Białą Strugą		
Wizja Rozwoju Sołectwa <i>Zrównoważony rozwój miejscowości w oparciu o potencjał ludzi tu mieszkających, ekologiczne środowisko i bogatą historię.</i>		Priorytet 3		
Poprawa warunków życia mieszkańców sołectwa		Poprawa wizerunku i poziomu estetyki miejscowości		
Priorytet 1		Priorytet 2		
Poprawa warunków życia mieszkańców sołectwa		Aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców		
Cel 1:	Cel 2:	Cel 1:	Cel 2:	Cel 1:
Poszukiwanie dodatkowych źródeł dochodów dla mieszkańców	Modernizacja infrastruktury technicznej (drogi, kanalizacja, oświetlenie) oraz poprawienie bezpieczeństwa w obrębie miejscowości	Zwiększenie integracji mieszkańców	Zwiększenie aktywności mieszkańców	Zagospodarowanie otoczenia kościoła
Projekty: 1. szkolenia 2. aktywizacja zawodowa kobiet 3. reaktywowanie tradycyjnych zawodów i produktów	Projekty: 1. lobbng na rzecz wpisania tych inwestycji do wieloletniego planu inwestycyjnego gminy i powiatu	Projekty: 1. organizacja imprez integracyjnych dla mieszkańców 2. przebudowę świetlicy wiejskiej i jej wyposażenie 3. budowa boisk i placu zabaw dla dzieci	Projekty: 1. szkolenia 2. prowadzenie strony www sołectwa 3. zawiązanie stowarzyszenia na rzecz miejscowości 4. realizacja wspólnych projektów	Projekty: 1. iluminacja kościoła 2. zabieganie o utwardzenie drogi i budowę parkingu

9. Opis planowanych przedsięwzięć wraz z harmonogramem ich realizacji

W wyniku licznych dyskusji mieszkańcy ustalili, iż najważniejszym działaniem dla lokalnej społeczności jest zapewnienie dzieciom i młodzieży, jak również osobom starszym, warunków do wspólnego i efektywnego spędzania wolnego czasu. Dlatego też mieszkańcy Zelek zdecydowali, że najistotniejszym celem będzie w ramach:

Priorytetu 1: Aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców

Cel 1: zwiększenie integracji mieszkańców

w tym: przebudowa świetlicy wiejskiej, jej wyposażenie i zagospodarowanie terenu wokół

Inwestycyjne:			
Lp.	Nazwa projektu	Priorytet /Cel	Termin realizacji
1.	Przebudowa świetlicy wiejskiej, jej wyposażenie i zagospodarowanie terenu wokół Opis projektu: Budynek świetlicy dla mieszkańców miejscowości ma szczególne znaczenie. Jest miejscem spotkań, gdzie mogą realizować swoje aktywności. Jest jednym z najważniejszych elementów funkcjonowania miejscowości. Może stać się czynnikiem silnie integrującym rozmaite grupy społeczne. Gruntowny remont budynku, adaptacja na cele aktywności mieszkańców i wyposażenie pozwoli na prowadzenie różnych przedsięwzięć jak gry, konkursy, spotkania integracyjne, koła hobbystyczne i zainteresowań. Zagospodarowanie Terenu wokół pozwoli na podniesienie funkcjonalności przyległego terenu, poziomu bezpieczeństwa oraz estetyki centrum miejscowości. <i>Szacunkowa wartość projektu: 500 000,00zł</i>	Priorytet 2 Cel 1	2012-2018 PROW i środki własne gminy
2	Utwardzenie nawierzchni dróg gminnych Opis projektu: Lobowanie a rzecz poprawy stanu nawierzchni dróg gminnych, utwardzenia nawierzchni, co pozwoli na poprawę warunków życia, a w szczególności poczucia i poziomu bezpieczeństwa. <i>Szacunkowa wartość projektu: 1 000 000,00zł</i>	Priorytet 1 Cel 2	2011-2018 środki gminne oraz zewnętrzne
3	Odtworzenie parku ze starodrzewiem ze ścieżką edukacyjno-ekologiczną Opis projektu: Świadkami dawnych lat świetności miejscowości Zelki są wiekowe dęby zlokalizowane w północnej części miejscowości tuż obok placu rekreacyjno-sportowego. Obecnie teren jest zarośnięty, a stare piękne drzewa ukryte i niedocenione przez mieszkańców. Walory przyrodnicze skłaniają do wyeksponowania tego miejsca, przygotowania tu ścieżki edukacyjno-przyrodniczej i objęcia tego miejsca opieką i ochroną, w szczególności wiekowych dębów. Wymagać będzie to dużych nakładów pracy mieszkańców, środków finansowych oraz pomocy ze strony innych podmiotów w tym w szczególności gminy, przedstawicieli	Priorytet 3 Cel 1	2011 Środki gminne

	ochrony przyrody i Lasów Państwowych. <i>Szacowana wartość projektu: 15 000,00 zł</i>		
Nieinwestycyjne			
1.	Organizacja cyklicznych imprez i przedsięwzięć integracyjnych dla mieszkańców w	Priorytet 2 Cel 2	od 2007
2.	Organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży o różnej formie i tematyce.	Priorytet 2 Cel 2	od 2007
3.	Rozwijanie i propagowanie postaw prospołecznych wśród mieszkańców	Priorytet 2 Cel 2	od 2007
4.	Promocja miejscowości, stworzenie strony internetowej, folderu, tablic informacyjnych o historii i bogactwie przyrodniczym	Priorytet 2 Cel 2	od 2007
5.	Szkolenie dla osób chcących uruchomić działalność, w tym agroturystyczną oraz podnoszące kwalifikacje i dające nowe umiejętności, powrotu do zapomnianych zawodów, tradycji itd.	Priorytet 1 Cel 1	od 2007

9. Ocena i nadzór realizacji Planu

Zawiązana grupa, która pracowała bezpośrednio nad stworzeniem planu oraz jego aktualizacją wraz z osobą sołtysa będzie organizować cykl spotkań mających na celu monitoring działań podejmowanych w ramach realizacji niniejszego Planu. W ten sposób wypracowane zostaną ewentualne korekty i aktualizacje planu. Grupa inicjatywna poszukiwać będzie finansowania dla realizacji projektów zawartych w niniejszym Planie również poza środkami gminy, a w szczególności w programach mających na celu rozwój obszarów wiejskich.